

Tomislav GALOVIĆ

ŠIBENIK U KARTULARU *LIBELLUS POLICORION**

Tomislav Galović
Odsjek za povijest i Zavod za hrvatsku povijest
Filozofski fakultet
Sveučilište u Zagrebu
Zagreb

UDK 27-789.2(497.581.2)Šibenik)
Izvorni znanstveni rad

U gradu Šibeniku (*Sibenig/Scibenicus*), odnosno šibenskom predgrađu Rogovska opatija – Kraljevski samostan (*monasterium regale*) sv. Ivana Evanđelista u Biogradu (kasnije pod imenom svetih Kuzme i Damjana kod Tkona na otoku Pašmanu) – imala je u vlasništvu crkvu sv. Krševana i njoj pripadajuću zemlju koja se po ondje rastućem stablu hrasta nazivala Dub. Spomenutu zemlju samostanu je darovao *Andrea dei gracia Dalmacie, Chroacie Chulmeque dux in perpetuum*. Isprava o Andrijinu darovanju zemlje pod imenom Dub datirana je 1200. godinom, što samo po sebi odgovara tadašnjem urbanom razvoju Šibenika. Naime, ova je crkva smještena u predgrađu ili podnožju (u odnosu na kaštel sv. Mihovila), a već krajem 13. i početkom 14. stoljeća nalazi se unutar gradskih zidina. Taj dio, u to doba gradski predio, naziva se Gorica. Titular crkve sv. Krševana promijenjen je u 15. stoljeću u sv. Antuna Opata. U radu se temeljem samostanskog kartulara *Libellus Policorion*, koji sadrži isprave i zapise o samostanskim posjedima i pravima od 1060. do 1369. godine, i drugih diplomatskih i arhivskih vrela – iznose nove spoznaje o prisutnosti benediktinaca Rogovske opatije u Šibeniku i njihovim posjedima.

Ključne riječi: Šibenik, benediktinci, Rogovska opatija (Kraljevski samostan sv. Ivana Evanđelista u Biogradu / svetih Kuzme i Damjana kod Tkona na otoku Pašmanu), samostanski kartular *Libellus Policorion*, crkva sv. Krševana u Šibeniku.

Poznata je činjenica da Šibenik – uz primjerice Knin ili Biograd – ide u red hrvatskih ranosrednjovjekovnih gradova utemeljenih od hrvatskih vladara bilo u doba kneževine ili kraljevstva. To ne znači i da prije toga na njihovu prostoru nije bilo ljudske nazočnosti i/ili naseobina. Međutim, pouzdano možemo kazati, da tek u ranom srednjem vijeku oni postaju urbane, tj. administrativne (političke i crkvene) cjeline u danim okolnostima i društvenim okvirima. Zbog izuzetno povoljnog geografskog položaja Šibenik je (zajedno i dakako, usporedno sa svojom lukom)¹ postao jedan od iznimno važnih urbanih središta smještenih duž naše istočnojadranske obale. O najranijoj poleogenezi Šibenika

nemamo izravnih i/ili pouzdanih podataka. Ono čime raspolažemo jest njegov najraniji spomen u pisanim izvorima, tj. navod Šibenika kao mjesta izdavanja kraljevske listine Samostanu benediktinki Sv. Marije u Zadru. Taj je samostan utemeljila opatica Čika 1066. godine,² a hrvatski ga kralj Petar Krešimir IV. obdario *regiam libertatem* (kraljevskom slobodom), spomenutom kraljevskom ispravom datiranom na Božić – 25. prosinca 1066. godine, *in Sibiniquo*.³

Urbani razvoj Šibenika⁴ tekao je u nekoliko pravaca, od koji su najbitniji bili oni institucionalni i graditeljski. U početku utvrda (*castrum*) s predgrađem (*suburbium*),⁵ a potom – poglavito utemeljenjem biskupije 1298. godine⁶ – grad (*ci-*

vitas) sa svojim komunalnim statutom.⁷ *Šibenski statut* – onaj iz razdoblja prije godine 1412. (tada naime grad po drugi puta dolazi pod vlast Mletačke Republike) – sačuvan je u rukopisu koji se danas čuva u Knjižnici Marciana (*Biblioteca Nazionale Marciana*) u Veneciji.⁸ No, *Šibenski statut* kakav danas poznajemo pisan je srednjovjekovnim latinskim jezikom i odobren je upravo 1412. s reformacijama koje su potvrđene 1461. godine. Iako se pomišljalo da bude preveden na talijanski, na koncu je tiskan na latinskom jeziku 1608. godine u Veneciji u dvije inačice s podosta tiskarskih omaški, ali pod zajedničkim naslovom: *Volumen statutorum legum, et reformationum civitatis Sibenici cum tabula rubricarum* (Venetiis: Apud Nicolaum Morettum, 1608.).⁹

Ukratko gore skicirani razvoj Šibenika, bit će okrunjen izgradnjom iznimnog arhitektonskog i umjetničkog ostvarenja – katedrale sv. Jakova. No, tko je još sve barem skromno utjecao na razvoj Šibenika promotrit ćemo u ovom radu kojem je zadaća prikazati i kontekstualizirati spominjanje Šibenika u kartularu Rogovske opatije – Kraljevskog samostana (*monasterium regale*) sv. Ivana Evanđelista u Biogradu, kasnije pod imenom svetih Kuzme i Damjana na brdu Čokovcu kod Tkona na otoku Pašmanu – *Libellus Policorion* iz 14. stoljeća.

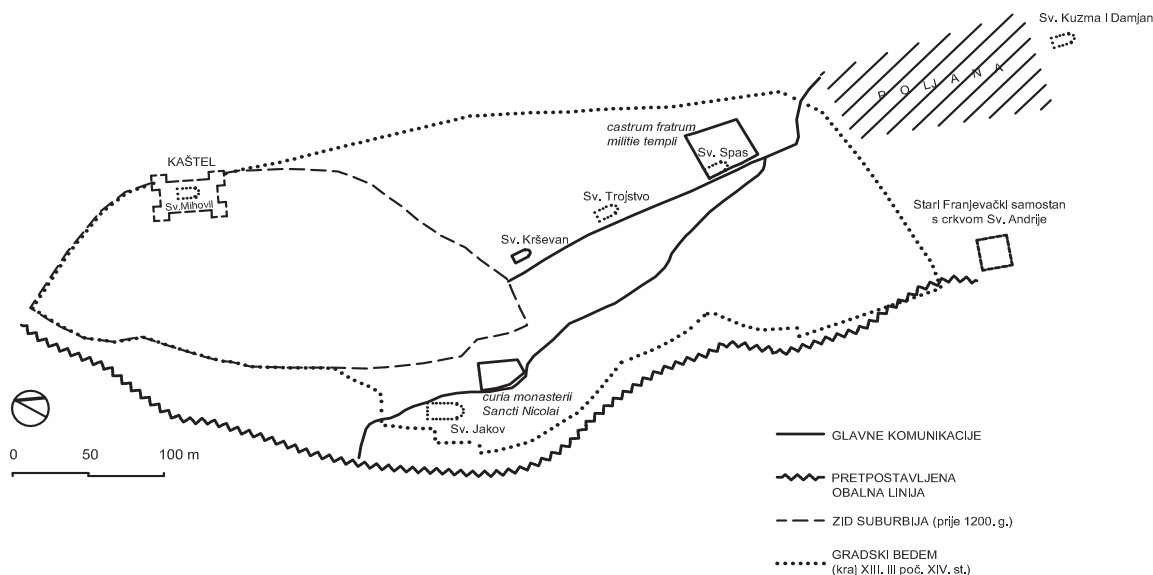
U gradu Šibeniku (*Sibenig/Scibenicus*), odnosno šibenskom predgrađu, Rogovska je opatija imala u vlasništvu crkvu sv. Krševana i njoj pripadajuću zemlju, a koja se po ondje rastućem stablu hrasta¹⁰ tada nazivala Dub (*ecclesie sancti Grisogoni site in Scibenico; terram ecclesie sancti Grisogoni, que est sita in suburbio Sibenig, ad duo aratra excolendam et perpetuo possidendam. Terra autem uocatur Dub ab arbore ibidem exorta*).¹¹ Inače se ova crkva sv. Krševana smatra šibenskom »najstarijom sakralnom građevinom u romaničko-gotičkom slogu«. ¹² Spomenutu zemlju u Šibenskom polju samostanu je darovao *Andrea dei gracia Dalmacie, Chroacie Chulmeque dux in perpetuum*.¹³ Zanimljivo je da

se kao pristav ovoga darovanja, ali i potvrđivanja slobode crkvi sv. Krševana navodi knez Domald (*Pristaldus autem comes Domaldus*).¹⁴

U (nešto starijem) hrvatskom prijevodu ta isprava glasi ovako:

U ime Svetoga Trojstva i sobstvenog jedinstva, Andrija po Božjoj milosti Herceg Dalmacije, Hrvatske, Humske za vieke. Budući uvidjavnost naših starih predja, zdravo mislećih i providjajućih za buduće bogoljubstvo odredili, da što godir se dan danas dariva manastirima i redovnicima, prići ima, bez sumnje na korist dušam u mjesto boljeg oblakšanja, zato potaknuti molbom Opatu i redovnika Manastira SS. Kuzma i Damjana, dadosmo im dva rala zemlje crkve Sv. Krševana, koja se nalazi u predgrađu Šibenika, da ih mogu raditi i u vieke posidovati. Zemlja zove se Dub po stablu koji je na istoj narastao. Predrečena pako crkva Sv. Krševana utemeljena od gradjana rečenoga kaštela, koji su je svojhотно poklonili rečenomu manastiru, hoćemo da bude potpuno neodvisna, na način, da nebude nitkomu dopušćeno zatražiti od iste ikakvu podredjenost, ili desetinu, ili drugi koji namet, izim što idje po pravu i poklonu diocezanskomu biskupu, budući da smo mi štitnici i branitelji iste. Nego, pošto se uspomeni protiv zaboravnost, a zaboravnosti je uzrok nedostatnost uspomena, zato da čadjavost vremena nebude potamniti ovu našu odluku, naredili smo da se ista upiše, a da dobije stalniju moć potkriepili smo je našim pečatom. Napisana po Jakovu našem predpostavljennomu učitelju i pisaru godišta gospodinovog g. upućenja hiljadu dvisto. Izvršitelj iste knez Domaldo, imena paka onih koji su prisustvovali, i bili svjedoci ovoga našega čina jesu: Bernardo Spljetski Nadbiskup, Nikola Zadarski odabran, Juraj Kninski Biskup, Nog knez, Nikola ban. Ata knez, Ginardo knez, Domaldo knez, Grgur knez, Velcena knez, i još drugi mnogi.¹⁵

Isprava o Andrijinu darovanju zemlje pod imenom Dub¹⁶ datirana je 1200. godinom, što samo po sebi odgovara tadašnjem urbanom razvoju Šibenika. Naime, ova je crkva smještena u predgrađu ili podnožju (u odnosu na kaštel sv. Mihovila), a već krajem 13. i početkom 14. stoljeća nalazi se unutar gradskih zidina.¹⁷ Taj dio, u

Sl. 1. Šibenik u 13. stoljeću (izvor: D. ZELIĆ, »Šibenske crkve, postanak grada i utemeljenje Šibenske biskupije«, str. 803., crtež: I. Haničar, d.i.a., IPU), priredila: M. Vojtić, d.i.a., IPU

to doba gradski predio, naziva se Gorica.¹⁸ Titular crkve sv. Krševana promijenjen je u 15. stoljeću u sv. Antuna Opata.¹⁹ U aktima Priulijeve apostolske vizitacije iz 1603. godine ima status župne crkve.²⁰ Rogovska opatija već tada nema više nikakvih ovlasti nad ovom crkvom, a što se podudara i sa situacijom u samoj opatiji koja je u prvoj polovini 15. stoljeća potpala pod komendatorni sustav upravljanja.²¹

Gore opisanu situaciju oko lokacije crkve dodatno potvrđuje drugi navod iz samostanskog kartulara *Libellus Policorion*, koji inače sadrži isprave i zapise o samostanskim posjedima i pravima od 1060. do 1369. godine, s nadnevkom od 2. lipnja 1297. godine, u kojem se govori o kući crkve sv. Krševana, koja je smještena u gradu Šibeniku, uz sam gradski zid, a vlasništvo je Rogovske opatije (*quod domus cum suis pertinentiis, que iacet intus muro ciuitatis stricta ad murum comunitatis Scibenici et ex parte austri domus heredum condam Didoy Telči, et superius domus dictorum heredum Telči est ecclesie(!) sancti Grisogoni, que iacet in burgo Scibenici, que ecclesia est [ad] obedienciam sanctorum Cosme et Damiani de districtu ciuitatis Iadrie*).²² Sama pak crkva sv. Krševana tada se nalazi *in burgo Scibenici* (područje koje okružuje zid dotadašnjeg suburbija i novi gradski bedemi),²³ a ne kao stoljeće prije *in*

suburbio Sibenig (u predgrađu ili, bolje, podnožju Šibenika). Ovom ispravom, jer je izvorna pergama bila teško oštećena, šibenska općina (*pote-stas vna cum generali consilio Scibenicensi*) potvrđuje vlasništvo Rogovskoj opatiji nad crkvom sv. Krševana i njezinim pripadnostima.

Vrijedi se na ovom mjestu zaustaviti i navesti neke historiografske činjenice koje nas mogu približiti odgovoru na pitanje kada i na koji je način ova crkva došla u vlasništvo Rogovske opatije. Odgovor na to pitanje pokušao je dati još I. Lučić Lucius koji je temeljem diplomatskog materijala²⁴ povezo razaranje Biograda 1125. godine i bijeg njegova stanovništva na različite strane, od kojih je jedna vodila i k Šibeniku.²⁵ Također piše da su ti »novi stanovnici« – tj. izbjeglice iz Biograda – »sagradili crkvu sv. Krševana svojim prije spomenutim monasima«, tj. biogradskim benediktincima, »koja se 1200. godine nalazila u podgrađu, a sada se nalazi usred grada (Šibenika – op. a.) i naziva se crkva sv. Antuna opata.«²⁶ Iako u izvornom materijalu stoji samo formula-cija da je kapela/crkva sv. Krševana *a ciuibus predicti castris fundatam et orumdem(!) uoluntate prefato monasterio traditam*, prethodna se tvrdnja po svemu sudeći može prihvatiti.²⁷ Istaknuti istraživač šibenske povijesti Krsto Stošić drži pak da su

Sl. 2. Crkva sv. Krševana (Grisogona) / sv. Antuna Opatu u Šibeniku (izvor: T. PAVIČIĆ, *Šibenik u vrijeme osnivanja Biskupije*, str. 16.)

nakon mletačkog razaranja Biograda neki »žitelji pribjegli u Šibenik, kao i benediktinci, koji su se služili crkvom sv. Grizogona (danas sv. Ante opata)« i s pravom odbija²⁸ Farlatijevu tvrdnju kako bi biogradske benediktinci stajali iza utemeljenja Opatije sv. Nikole u Šibenskom kanalu.²⁹

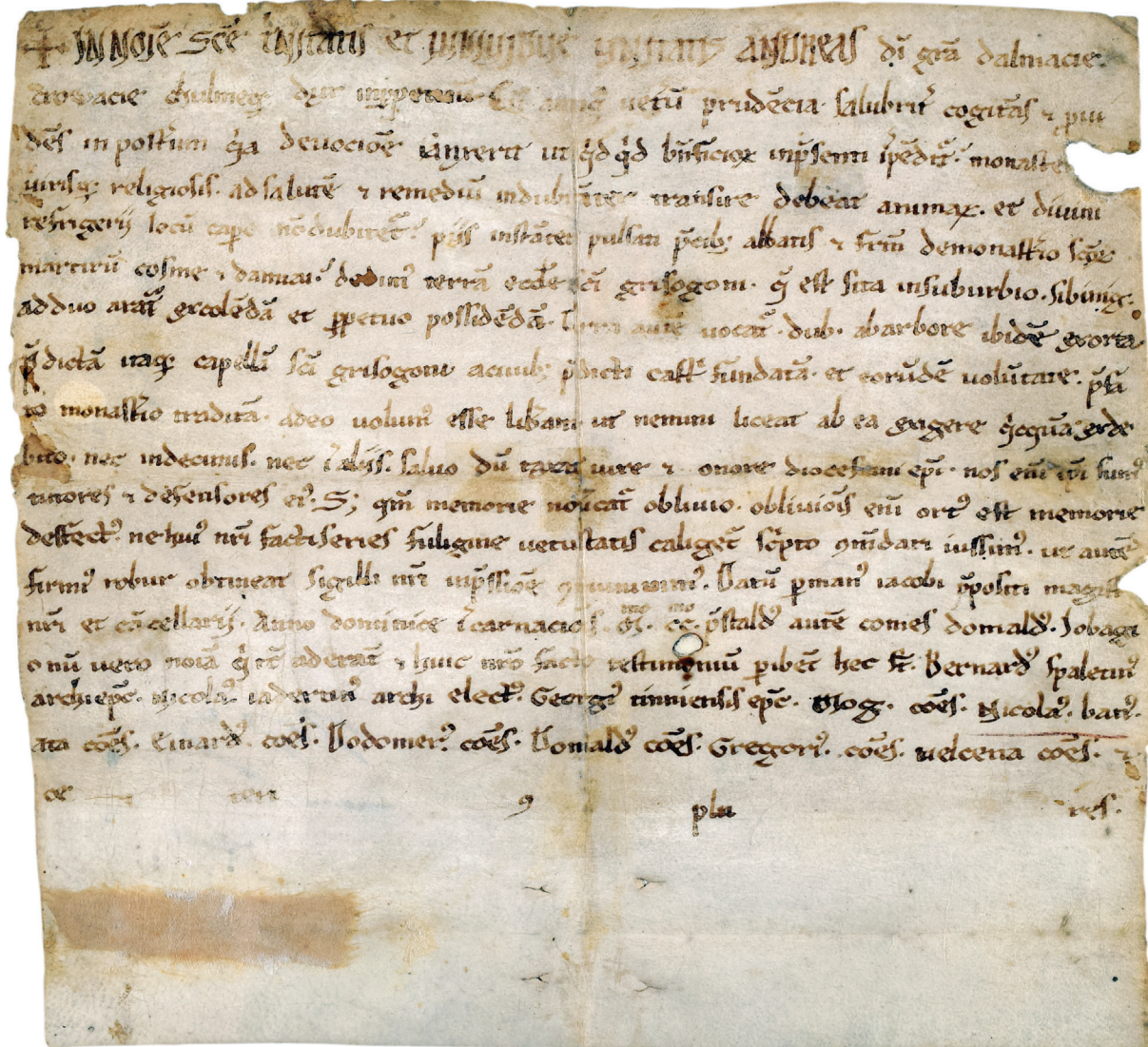
Kako god bilo, ovi su benediktinci kratko boravili u Šibeniku, zasigurno poslije 1125. pa do 1129. godine, kada im je službeno vraćena crkva sv. Kuzme i Damjana na Pašmanu, buduća jezgra samostana.³⁰ U tome bi periodu onda trebalo tražiti i godinu gradnje kapele sv. Krševana u Šibeniku (*capellam sancti Grisogoni*).

Sljedeći spomen crkve sv. Krševana u samostanskom kartularu *Libellus Policorion* nalazimo u dvjema vrlo opširnim ispravama. Prva je datirana u Nin 29. lipnja 1367. godine, a tiče se suda koji je vođen o crkvi sv. Krševana i njezinim pripadnostima unutar zidina Šibenika. Andrija, primicerij ninski, koji je ujedno po papinskom poslaniku Andruinu imenovan sudcem u raspravi o vlasništvu nad cr-

kvom sv. Krševana u Šibeniku, a koja je vođena između rogovskog opata Petra (II.) Zadrana i opata Nikole iz šibenskog Samostana sv. Nikole, donosi presudu u ovom predmetu. Osuđuje opata Nikolu (*abbatem sancti Nicolai ad portam diocesis Scibenicensis*) »iz ogluhe« zbog nepriznavanja prava vlasništva ove opatije nad šibenskom crkvom sv. Krševana te Rogovskoj opatiji dosuđuje ovu crkvu sa svim njezinim pripadnostima.³¹ U ovom postupku rogovski je opat bio zastupan po zadarskom župniku Filipu (*dominum Philippum, plebanum sancti Petri novi de Iadra, ipsius abbatis et eius monasterii procuratorem et sindicum*), a šibenski po svećeniku Nikoli de Ianui (*presbiterum Nicolaum de Ianua, procuratorem legitimum*).

Inače, u ovoj se ispravi spominje i prethodna isprava koja je izdana (27. srpnja) 1366. godine,³² od kada ovaj spor (*questio possessionaria*) izvorno i datira.³³ Međutim, ona nije uvrštena u *Libellus Policorion*, a govori o tome kako je došlo do spora koji se čak našao pred papinskim sudom (*propter defectum iuris peritorum et non causidicorum non bene sperat consequi posse iustitie complementum*), iako, naravno, tamo ne pripada (*quod dicte cause de sui natura non sint ad Romanam curiam legitime deuolute uel in eadem tractande*). Stoga papa imenuje Huga Fabrija (*Hugo Fabri decretorum doctor, domini pape cappellanus et ipsius sacri palatii causarum, et cause ac partibus infrascriptis ab eodem domino papa auditor specialiter deputatus*) kao sudca u sporu između Rogovske opatije s jedne i benediktinskog Samostana sv. Nikole u Šibeniku i šibenske općine s druge strane te poziva obje strane na sud. Konačno, do spora je došlo zbog toga što su šibenska općina i opat Nikola neopravdano zauzeli i nadalje držali u svome posjedu crkvu sv. Krševana u Šibeniku s njezinim pravima i pripadnostima.³⁴ Tužba se, dakle diže *contra dictos commune et abbatem Sibenicensis* (protiv rečene općine i opata šibenskog).³⁵

Druga isprava sadržana u *Libellus Policorion* izdana je u Šibeniku 23. studenog 1368. godine, a logičan je nastavak prethodne, one iz 1367. godine. U njoj se temeljem presude nalaže uvođenje opata Samostana sv. Kuzme i Damjana Petra (II.)

Sl. 3. Isprava hercega Andrije iz 1200. godine kojom daruje zemlju crkve sv. Krševana u Šibeniku imenom Dub Samostanu sv. Kuzme i Damjana (izvor: Državni arhiv u Zadru, Spisi samostana sv. Kuzme i Damjana, sign. HR-DAZD-0337, Pergamene, br. 22)

Zadranina u posjed crkve i posjeda sv. Krševana u Šibeniku (*dominum abbatem sanctorum Cosme et Damiani et eius monasterium restituendum fore in possessionem dicte ecclesie sancti Grisogoni*). Ovaj je čin u prisustvu klera i puka proslavljen svečano uz zvonjavu i pjevani *Tebe Boga hvalimo (pulsatis campanis et cantando »Te Deum laudamus«*), a nazočni su na koncu zamolili javnog bilježnika da se o tome napiše isprava (*de hiis omnibus rogavit me notarium infranominatum, ut supra aprehensione, acceptione et tenuta corporali dicte possessionis dicte ecclesie facte per ipsum procuratorem nomine dicti domini abbatis sanctorum Cosme et Damiani et dicti sui monasterii facere deberem publicum instrumentum*).³⁶

Međutim, u 15. stoljeću nanovo će se aktualizirati pitanje ove crkve i posjeda Rogovske opati-je,³⁷ no to već izlazi iz okvira ovoga rada.

Inače, povijest crkve sv. Krševana (Grisogona) ili Antuna Opata dvojica su autora posebice obrađivala.³⁸ No, njihovi su radovi ostali u rukopisu. Tako je od don Petra Kaera (1848. – 1919.) sačuvan opširan rukopis na talijanskom jeziku pod naslovom *La Chiesa di s. Grisogono i Nobili Dragoević-Radetić e le Terziarie di s. Domenico a Sebenico*.³⁹ Tim se rukopisom kasnije služio i već spomenuti, zaslužni don Krsto Stošić, pišući o šibenskim crkvama, a u poglavlju X.: *Crkva sv. Grisogona ili Antuna Opata*.⁴⁰ Zbog relevantnosti

ovdje donosimo nekoliko ulomaka iz te studije kao poticaj daljnjim istraživanjima šibenske crkvene povijesti.

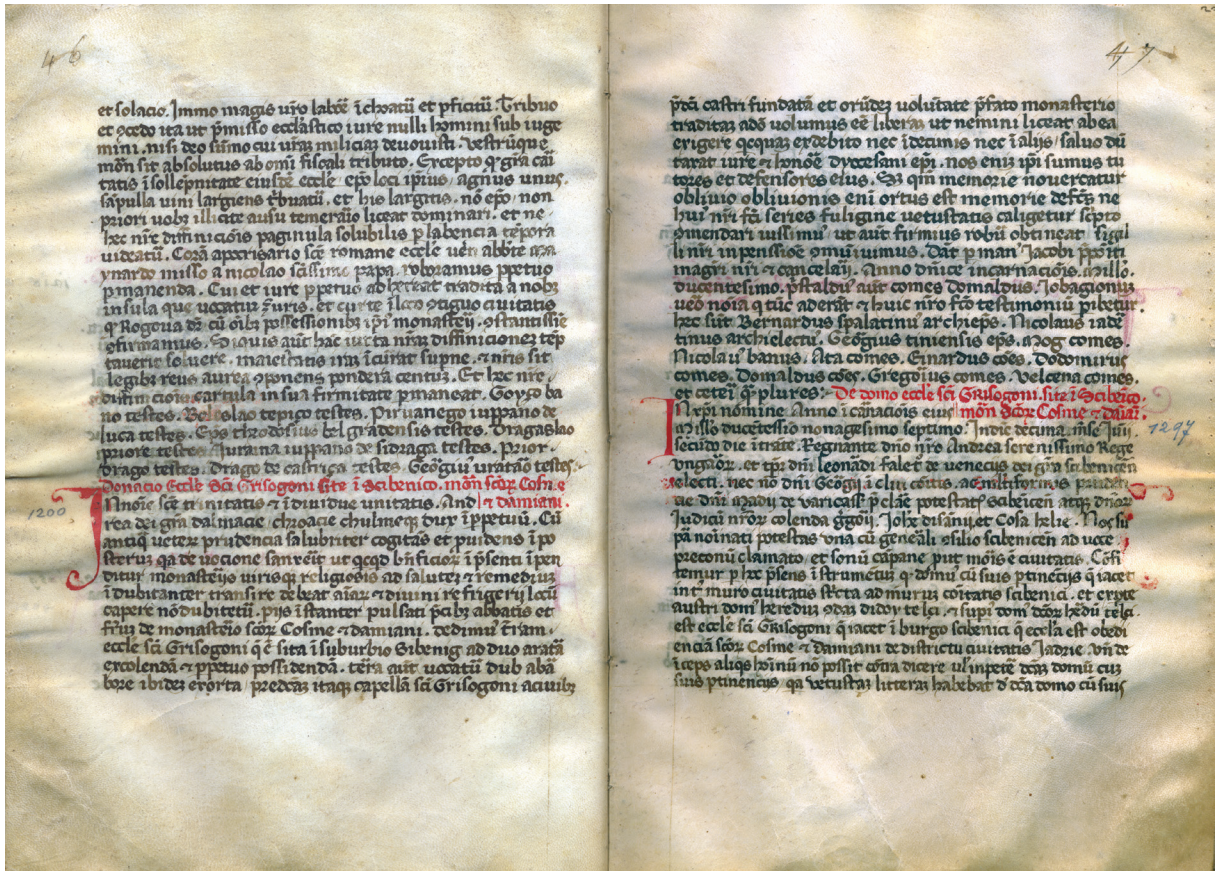
U osnovnim crtama Stošić o crkvi sv. Grizogona ili Antuna Opata ovako piše:

Stara je crkva (ne zna se kada) bila iz temelja pregrađena ili zidana. Sadanja je poput bezbrojnih drugih crkvice u Dalmaciji iz srednjega vijeka. Ima polukružnu i presvođenu apsidu. Na pročelju je, kao prozorčić, grčki križ (kakvih ima u katakombama u Jajcu), što je rijetkost u Dalmaciji (str. 1.).

U poglavlju *Vlasnici crkve* Stošić donosi prijevod isprave o Andrijinu darovanju zemlje pod imenom Dub iz 1200. godine (str. 3–4.) te piše:

U ovoj se povelji tvrdi, da su građani šiben(skog) kaštela utemeljili crkvu sv. Grizogona. Kasnije je obitelj Dragoević-Radetnić isticala (kako ćemo vidjeti), da je ona utemeljila i dotirala crkvu. Zanimivo je, da Andrija (brat kralja Emerika, koji je od hercega postao kraljem) u darovnici od g. 1210., kojom priznaje privilegije i posjede samostana sv. Kuzme i Damjana (u Biogradu, odnosno na Tkonu) ne spominje ni posjed crkve sv. Grizogona ni zemlju Dub (...⁴¹). Na 2. 6. 1297. svjedoči šiben(ska) općina, da je kuća kraj crkve sv. Grizogona [u] vlasnosti samostana sv. Kuzme i D(amjana). Ta je kuća bila naslonjena na gradske zidine (...). I kralj Andrija potvrđuje iste godine, da je kuća istoga samostana. Mlečići su g. 1350. i 1356. porušili samostan sv. Kuzme i D(amjana) pa nije čudno, da je opat sv. Nikole pred šiben(skim) Kanalom isticao svoje pravo nad crkvom sv. Grizogona i njezinim dobrima. Opat je zauzeo crkvu i sa šiben(skom) općinom osporavao pravo na nju samostanu sv. Kuzme i D(amjana). Stoga je papin delegat Hugo Fabri pozvao 27. 7. 1366. obje stranke pred svoj sud (...). Ne zna se što je zaključeno. Ali je kralj Ljudevit 26. 6. 1367. naredio, da se crkva sv. Grizogona povрати samostanu sv. Kuzme i D(amjana) (na Čokovcu ili Tkonu na Pašmanu) (...). Na 29. 6. 1367. ninski primicerij Andrija (sudac određen od pape Urbana V. u raspravi između samostana sv. K(uzme) i D(amjana) te opata Nikole sa-

mostana sv. Nikole u Kanalu) izriče osudu u Ninu. Na temelju dokaza dosuđuje crkvu sv. Grizogona samostanu u Tkonu. I šibenski je kaptol svjedočio, da ovom samostanu pripada šibenska crkva. Šiben(ski) se opat nije uopće prikazao na sudu (...). Papa Urban V. god. 1368. izjavio je, da crkva sv. Grizogona i njezina kuća pripadaju samostanu u Tkonu, a ne šiben(skom) opatu (...). Na 23. 9. 1368. dođe u Šibenik fra [treba: ser – op. T. G.] Martin Boschi u ime opata sv. K(uzme) i D(amjana), da preuzme realni posjed crkve sv. Grizogona. Martin je u prisutnosti šiben(skog) kaptola (koji je ponekad vršio službu božju u crkvi) otvorio i zatvorio crkvena vrata, zazvonio zvono, dohvatio se stolnjaka oltara i otpjevao *Tebe Boga*. O tome je učinjen zapisnik (...). Od g. 1368. do 1433. skoro nema podataka o crkvi sv. Grizogona. Vjerojatno je i o tome nestalo dokumenata kad je Pisani zapalio Šibenik g. 1378., kad se noću 28. 6. 1383. zapalio biskupski arhiv i kad je bio građanski rat g. 1409–12. Ali je g. 1400. samostan na Čokovcu prešao u komendu, pa je novi šibenski opat ponovno zauzeo crkvu sv. Grizogona, a iza njega šib(enski) kanonik Mihovio. Radi toga Martin, opat samostana sv. Ambroza u Ninu, delegat pape Eugena IV., izreče osudu u Zadru 10. 9. 1433., kojom se priznaje samostanu u Tkonu pravo na šibensku crkvu. U tu svrhu Martin navodi i povelju hercega Andrije od g. 1200., te priznanje šiben(skog) opata sv. Nikole od g. 1378. U svrhu primanja crkve sv. Grizogona i njezinih dobara došla su u Šibenik dva zadarska kanonika u ime tkonskog samostana (...). Na 3. 6. 1437. šiben(ski) primicerij Juraj Kozičić u ime samostana rogovskog ulaže priziv pred šiben(skim) biskupom Jurjem Šižgorićem radi crkve sv. Grizogona. Ali se ne zna rješenje (...). Kada je došlo do toga, da je obitelj Dragoević-Radetnić (Raditić) u 16. vij(e)ku dala isticati svoja prava na crkvu sv. Grizogona i hospicij uza nju, nije poznato. Od njih je Damjan p. Ivana tražio od biskupova vikara Martina Šaina na 15. 10. 1547., da mu prizna pravo patronata nad crkvom. Kaže da su o tome postojali dokumenti, ali su se izgubili u doba buna i požara te promjena vlada. Iznosi, da narod to drži u uspomeni (ut publica vox est et fama), a može svjedočiti i Kolica (Nikolica) ud(ova) Jurja Dragoevića (...). U bilježničkom spisu 29. 10. 1547. (...) kaže se: U 15. vij(e-

Sl. 4. *Libellus Policorion*, ff. 24v (46) – 25r (47), (izvor: Državni arhiv u Zadru, Spisi samostana sv. Kuzme i Damjana, sign. HR-DAZD-0337, kut. 1.)

ku) zabranio je Franjo Dragojević bratovštini Gospe od milosrđa da gradi grobnice, dapače Damjan Dragančić de Dragojević nije dozvolio ni bratovštini sv. Andrije da ih gradi, premda su obje imale sijelo u crkvi sv. Grizogona. Isto tako u hospicij se nisu primale dominikanke bez dozvole Dragojevića. K tome oni su potvrđivali kapelane ili rektore te crkve (str. 5–6).

Zaključno možemo reći da su benediktinci Rogovske opatije u gradu Šibeniku imali svoju crkvu i njoj pripadajuću zemlju. No, još je jedna važna poveznica između ovih redovnika i Šibenika, a to je hrvatski kralj Petar Krešimir IV. koji svojom politikom stoji iza jednoga i drugoga – Šibenika kao svoga sijela i ovih benediktinaca kojima u svoje vrijeme u Biogradu utemeljuje samostan. Neprilike koje su u 12. stoljeću zadesile Rogovsku opatiju – Kraljevski samostan (*monasterium rega-*

le) sv. Ivana Evanđelista u Biogradu rezultirale su dolaskom dijela tih benediktinaca, svakako i ne slučajno, baš u Šibenik. Po svemu sudeći, upravo je šibenska epizoda u rasponu od 1125. do 1129. godine bila ključna u njihovu trajnu preseljenju i nastanjivanju na Čokovcu kod Tkona na otoku Pašmanu gdje formiraju samostan pod imenom sv. Kuzme i Damjana, ali i na održavanju stvorenih poveznica s gradom Šibenikom. Unatoč brojnim osporavanjima i otimanjima samostan je – dok i sam nije prešao pod komendatarni sustav – imao u svome vlasništvu šibensku crkvu sv. Krševana i njoj pripadajuću zemlju, koja se po ondje rastućem stablu zvala Dub.

Prilog I.

Isprave iz samostanskog kartulara *Libellus Policorion* koje se odnose na Šibenik⁴²

I. (114.)

1200.

Darovanje crkve svetoga Krševana u Šibeniku Samostanu svetih Kuzme i Damjana.

(F IV, 8; K IV, 592; CD F II, 375; J KS I, 38; Lj 198; A 31-32, Fo. 93; R KS 4. XV.; U 151-152; Cf. CD II, 357)

(fol. 24^v /46/) *Donacio ecclesie sancti Grisogoni site in Scibenico monasterio sanctorum Cosme et Damiani.* In⁴³ nomine sancte trinitatis et indiuidue unitatis. Andrea⁴⁴ dei gracia Dalmacie, Chroacie⁴⁵ Chulmeque dux in perpetuum.⁴⁶ Cum antiqua ueterum prudentia salubriter cogitans et prouidens in posterum, quia(!)⁴⁷ deuocione⁴⁸ sanxerit,⁴⁹ ut quicquid⁵⁰ beneficiorum in presenti inpenditur monasteriis uirisque religiosis, ad salutem et remedium indubitanter transire debeat animarum et diuini refrigerii locum capere non dubitetur, piis instanter pulsati precibus abbatis et fratrum de monasterio sanctorum Cosme et Damiani dedimus terram ecclesie sancti Grisogoni, que est sita in suburbio Sibenig,⁵¹ ad duo aratra excolendam et perpetuo possidendam. Terra autem uocatur Dub ab arbore ibidem exorta. Predictam itaque capellam sancti Grisogoni a ciuibus (fol. 25^r /47/) predicti castri fundatam et orundem(!)⁵² uoluntate prefato monasterio traditam adeo uolumus esse liberam, ut nemini liceat ab ea exigere quicquam ex debito nec in decimis nec in aliis, saluo duntaxat iure et honore⁵³ dyocesani episcopi; nos enim ipsi sumus tutores et defensores eius. Sed quum memorie nouercatur obliuio, obliuionis enim ortus est memorie defectus, ne huius nostri facti series fuligine uetustatis caligetur, scripto commendari iussimus. Ut autem firmiter robur obtineat, sigilli nostri inpensione⁵⁴ communiuimus. Datum per manus Iacobi prepositi magistri nostri et cancelarii⁵⁵ anno dominice incarnationis

millesimo ducentesimo. Pristaldus autem comes Domaldus, iobagionum uero nomina, qui⁵⁶ tunc aderant et huic nostro facto testimonium peribetur,⁵⁷ hec sunt: Bernardus Spalatinus⁵⁸ archiepiscopus, Nicolaus Iadertinus archielectus, Georgius Tiniensis⁵⁹ episcopus, Mog comes, Nicolaus banus, Ata comes, Einarodus⁶⁰ comes, Dodomirus⁶¹ comes, Domaldus comes, Gregorius comes, Velcena comes et ceteri quam plures.

In margine: 1200.

II. (115.)

1297., 2. lipnja, Šibenik

O kući crkve svetog Krševana u Šibeniku koja pripada Samostanu svetih Kuzme i Damjana.

(Lj 199; CD VII, 281-282)

(fol. 25^r /47/) *De domo ecclesie sancti Grisogoni sita in Scibenico monasterii sanctorum Cosme et Damiani.* In Christi nomine. Anno incarnationis eius millesimo ducentesimo⁶² nonagesimo septimo, indictione decima, mense iunii secundo die intrante, regnante domino nostro Andrea serenissimo rege Vngarorum, et tempore domini Leonardi Faletro de Ueneciis dei gracia Scibenicensis electi, nec non domini Georgii incliti comitis ciuitatis, ac multiformis prudentie domini Madii de Varicassis preclare potestatis Scibenicensis, atque dominorum iudicium nostrorum Colenda Gregorii, Iohanne Disannii et Cosa Helie. Nos supranominati potestas vna cum generali consilio Scibenicensi ad uoce(!)⁶³ preconum clamato et⁶⁴ sonum campane, prout moris est ciuitatis, confitemur per hoc presens instrumentum, quod domus cum suis pertinenciis, que iacet intus muro ciuitatis stricta ad murum comunitatis Scibenici et ex parte austri domus heredum condam Didoy Telči, et superius domus dictorum heredum Telči est

ecclesie(!)⁶⁵ sancti Grisogoni, que iacet in burgo Scibenici, que ecclesia est [ad]⁶⁶ obedienciam sanctorum Cosme et Damiani de districtu ciuitatis Iadrie. Vnde deinceps aliquis hominum non possit contradicere uel inpetere⁶⁷ dictam domum cum suis pertinentiis, quia vetustam litteram habebat de dicta domo cum suis (fol. 25^v /48/) pertinentiis monasterium sanctorum Cosme et Damiani, set millesimum erat corrosum a uermibus. Ea quapropter⁶⁸ precepimus infradicto notario rescribi dictam testificacionem, esse⁶⁹ ueram et credibilem. Actum est hoc in palacio comunitatis in generali consilio, presentibus testibus tunc temporis consiliariis Milobrato Drugoçai, Marsa Gregorii, Bercio Banich, Radona Disicii, Iohanne Mathei et Bogdano Dobrine et aliis quam pluribus. Ego Madius Stani de Varicassa potestas Scibenici manum misi. Et ego Michael presbiter et primicerius filius Iohannis Hualouich Scibenicensis comunitatis iuratus notarius de mandato domini potestatis et tocuis generalis consilii hanc cartam scripsi, roborauit et signo consueto signauit.

In margine: 1297.

III. (122.)

1367., 29. lipnja, Nin

Presuda o crkvi svetoga Krševana s njezinim pripadnostima smještenoj unutar zidina Šibenika, vlasništvo Samostana svetih Kuzme i Damjana u Zadarskoj biskupiji.

(Lj 206-209. Cf. CD XIV, 46-50)

(fol. 29^v /56/) *Sententia ecclesie sancti Grisogoni cum suis pertinentiis sita inter muros Scibenici, pertinentium monasterii⁷⁰ sanctorum Cosme et Damiani Iadrensis diocesis.* In dei nomine amen. Anno natiuitatis eiusdem millesimo trecentesimo sexagesimo septimo, indictione quinta, die vigesimo⁷¹ nono mensis iunii, None, tempore sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Vrbani, diuina prouidentia pape quinti, pontificatus eiusdem anno quinto et regnante serenissimo principe domino nostro naturali domino Lodouico, dei

gratia illustrissimo rege Hungarie.⁷² Cum quedam questio possessionaria⁷³ diu uerteretur et uersa sit de ecclesia sancti Grisogoni cum suis pertinentiis sita inter muros Scibenici, inter uenerabillem⁷⁴ patrem dominum fratrem Petrum, dei gratia abbatem monasterii sanctorum Cosme et Damiani ordinis sancti Benedicti Iadrensis diocesis seu dominum Philippum,⁷⁵ plebanum sancti Petri noui de Iadra, ipsius abbatis et eius monasterii procuratorem et syndicum, ut patet puplico instrumento scripto in millesimo trecentesimo sexagesimo⁷⁶ sexto, indictione quinta, die octauo mensis nouembris, supradictis⁷⁷ pontificatus(!)⁷⁸ et tempore manu presbiteri Helie canonici Spa-latensis, imperiali⁷⁹ auctoritate notarii et iurati comunis Iadrensis, a me infrascripto notario uiso et lecto et in actis curie registrato mandatum ad plenum habentem procuratoris(!)⁸⁰ et sindicario⁸¹ nomine ex una parte agentes et petentes coram uenerabile⁸² uiro domino presbitero Andrea, primicerio Nonensis ecclesie, iudice delegato reuerendissimi in Christo patris et domini domini Andruini, miseratione diuina tituli sancti Marcelli presbiteri cardinalis in partibus Lombardie et nonnullis⁸³ aliis⁸⁴ apostolice sedis legati(!)⁸⁵ suis certis literis ipsiusque uero sigillo pendenti sigillatis ac⁸⁶ in actis registratis,⁸⁷ ut in libello coram dicto domino iudice per dictum procuratorem producto nomine quo supra et in actis per me notarium infrascriptum curie asumptum per dictum iudicem in dicta causa scripto seriusius continetur et uenerabilem patrem dominum fratrem Nicolaum, eadem gratia et eiusdem ordinis abbatem sancti Nicolai ad portam diocesis Scibenicensis seu presbiterum Nicolaum de Ianua, procuratorem legitimum⁸⁸ ipsius abbatis Nicolay, ut patet puplico⁸⁹ instrumento rite et solempniter celebrato, scripto in supradictis anno domini, indictione et pontificatus(!), die octauo mensis nouembris manu presbiteri Michaelis Georgii de Scibenico, imperiali auctoritate notarii puplici a me infrascripto notario uiso et lecto et in actis curie registrato, procuratorio nomine ex allia deffendente. Petebat⁹⁰ namque idem dominus Phylipus uice

et nomine quibus supra contra dictum abbatem Nicolaum et eius procuratorem et quamlibet aliam personam pro eo (fol. 30^r /57/) in iudicio interuenientem seu interuenire debentem possessionem⁹¹ dicte ecclesie sancti Grisogoni et ipsam ecclesiam cum fructibus et pertinentiis eius sibi per ipsos relaxari, et se in possessionem⁹² omnium predictorum restitui, asserens se et monasterium ipsius iniuste et indebite per eundem⁹³ Nicolaum abbatem ipsis spoliatos et cetera,⁹⁴ ut in libello continetur seriusius. Ad quod per dictum Nicolaum abbatem alias legitime citatum per litteras⁹⁵ citatorias dicti iudicis tribus terminis seu monitionibus premissis et peremptorie,⁹⁶ ut in ipsis litteris⁹⁷ continetur(!),⁹⁸ et secundo per edictum ad ualvas ecclesie maioris None affixum ad nonnullos⁹⁹ actus iudiciarios¹⁰⁰ et in certis terminis se presentantem per eius procuratorem dictum presbiterum Nicolaum et terminos sponte petentem et suscipientem et in¹⁰¹ multis terminis et partibus iudicii¹⁰² se contumaciter absentantem et comparere non curantem dicto domino Phylipo procuratore et sindico nominibus iam¹⁰³ dictis continuo presentem et contumaciam ipsius fratris Nicolay abbatis et sui procuratoris acusatam et instanter petentem ad ulteriora procedi debere per ipsum dominum iudicem, in cuius fratris Nicolai abbatis contumaciam comparere nolentis ad instantiam ipsius Phylipi¹⁰⁴ procuratoris, ut de iure decuit, idem dominus iudex dictum libellum acceptauit in iudicio productum contumacia partis aduersae non obstante, primo trina proclamatione facta per quemdam clericum ante ecclesiam iam dictam, si aliquis esset, qui uellet et posset pro dicto fratre Nicolao abbate comparere ad ipsum excusandum et copiam libelli recipiendum et se opponendum in quantum de iure deberet, et aliud dicendum antequam iudex surgat de loco; ubi nullus comparuit. Et tunc dictus iudex litem contestatam pronunciauit et iuramentum calumpnie ipsi Phylipo¹⁰⁵ procuratori nomine supradicto prestitit, positiones per eum productas in certis interuallis pro confessatis habuit et demum ad probationem articulorum et iurium utriusque partis et productionem scripturarum quarumcu-

mque hinc inde terminum prefixit, nec non in termino prefixo ut parceret parciis laboribus et expensis pro receptione eorundem testium per dictum dominum fratrem Petrum abbatem producendorum seu eius procuratorem ipsius nomine ac etiam per aliam partem venerabilem uirum dominum presbiterum Georgium, canonicum Nonensem, cum suis litteris¹⁰⁶ in actis registratis¹⁰⁷ auctoritatem continentibus sibi concessam citandi, monendi, quoscumque testes exeminandi,¹⁰⁸ et ipsorum dicta in scriptis redigendi, unum et plures terminos assignandi, ad uidendum testes iurare et dicta ipsorum aperire et eis opponere et scripturas ac sigilla recognoscere et autenticare et excusationem ipsius fratris Nicolai abbatis de eius contumacia, (fol. 30^v /58/) si se excusare uellet, iuste recipiendi et quare ad predicta procedi non debeat; nec non demum citandi(!)¹⁰⁹ utramque partem ad omnia predicta. Et hanc suam sententiam diffinitiuam ad audiendum Scibenicum transmisit, ut in dictis litteris¹¹⁰ et aliis actis curie hec et plura alia plenius et seriusius continentur(!).¹¹¹ Qui nun[ctius]¹¹² iens et rediens,¹¹³ prestito sibi prius iuramento, retulit dicto domino iudici in presentia mei notarii se adimpleuisse¹¹⁴ id, quod habuit in mandatis ac etiam scripturis authenticis et legitimis¹¹⁵ documentis docuit id perfectissime asserens dictum fratrem Nicolaum abbatem semper contumacem fuisse, et¹¹⁶ per ipsum citatum, nec comparere uolentem, sed dum ad monasterium eius personaliter iret, se latitantem et portas monasterii claudere precipientem, licet ipsum per unum foramen uideret. De quibus idem nun[c]tius¹¹⁷ publicum¹¹⁸ instrumentum fieri iussit, et dicto iudici reportauit. Quare idem dominus iudex, consideratis omnibus supradictis et aliis actis coram eo in iudicio¹¹⁹ factis per eundem¹²⁰ Philipum procuratorem iam¹²¹ dicto nomine diuersis temporibus ac terminis et presentatione procuratorii¹²² et demum contumaciam ipsius fratris Nicolai, discusso toto processu cause cupiens deo satisfacere et ordinem iudicium¹²³ sequi, sedens pro tribunali in loco consueto, uidelicet ecclesia sancti Aselli¹²⁴ Nonensis, ubi sibi locum iudicium elegit, presente dicto domino

Philipo procuratore, ut supra in termino prefixo ad hanc publicationem presentis sentencie et ipsam instanter promulgari petente et contumaciam partis aduerse acusante, sententiam protulit in hunc modum: “Nos presbiter Andreas primincerius¹²⁵ et iudex, qui supra cognoscentes de lite et questione predictis diu coram nobis uentilatis inter supradictos abbates et ipsorum procuratores de ecclesia sancti Grisogoni supradicta, cupientes finem litibus imponere et dispendia ipsarum uitare et honus nobis inpositum¹²⁶ expedire, premeditatis¹²⁷ omnibus supradictis diligenter, comunicatoque¹²⁸ nobiscum consilio sapientum, sedentes pro tribunali in ecclesia cathedrali prenotata, ubi nobis locum iuditiarium¹²⁹ elegimus, auditis omnibus, que dicti procuratores¹³⁰ dicere, alegare et producere uoluerunt semel et pluries coram nobis inspectis¹³¹ diligenter atestationibus et ipsarum publicationem¹³² et contumaciam¹³³ partis aduerse singullisque actis cause dicte et legitima probatione facta coram nobis pro parte dicti domini fratris Petri abbatis seu procuratoris eius per testes et legitimas scripturas, qua probatum extitit(!)¹³⁴ coram nobis, ut se obtulerunt et potissime quadam litera transmissa ipsi fratri Petro abbati per archidiaconem(!)¹³⁵ (fol. 31^r /59/) Scibenicensem suo sigillo de uoluntate ceterorum canonicorum, qua narabat dictam ecclesiam sancti Grisogoni ad dictum abbatem et monasterium sanctorum Cosme et Damiani pertinere, et in festo sancti Grisogoni proxime elapso ibidem conuocatus cum ceteris canonicis, ut moris fuerat, fuisse per Maurum Stephani de Rasollo de Iadra nomine iam¹³⁶ dicti monasterii et abbatis asserens ab eo ducatum(!)¹³⁷ habuisse debitum pro festo et collatione predecessores ipsius fratris Petri et eius monasterii in possessione¹³⁸ dicte ecclesie sancti Grisogoni fuisse, ac eam posedisse¹³⁹ a multo tempore citra, a quo in contrarium non est ad memoria(!),¹⁴⁰ ipsosque ea expoliatos fuisse, Christi et gloriose uirginis,¹⁴¹ matris eius,¹⁴² beatorum apostolorum Petri et Pauli et confessorum Aselli¹⁴³ et Ambrossi, patronum et defensorum ciuitatis None, nominibus inuocatis, presente dicto domino Phylipo¹⁴⁴ procuratore, absentiam dicti fratris Nicolay et eius procuratoris ac inobedientiam, dei

presentiam suplentes, dicimus, promulgamus sententiam profferentes in hiis scriptis dictum dominum fratrem Petrum, abbatem monasterii sanctorum Cosme et Damiani de Monte ordinis sancti Benedicti Iadrensis diocesis et eius monasterium seu eius procuratorem ipsorum nomine restituendos fore in possessionem dicte ecclesie sancti Grisogoni cum suis pertinentiis et ipsius fructus sibi restituendos per ipsum fratrem Nicolaum abbatem uel allium suo nomine preceptos seu percipi potuerunt. Quos et presentibus nos restituimus in possessionem¹⁴⁵ dicte ecclesie cum pertinentiis et ipsius fructus, silentium ipsi fratri Nicolao abbati et eius monasterio supradicta possessione¹⁴⁶ perpetuum inponentes.¹⁴⁷ Insuper inihentes eidem sub pena excommunicationis,¹⁴⁸ quatenus dictum fratrem Petrum abbatem et eius monasterium seu ipsorum procuratores de cetero molestare non presumant. Quam penam, si contrafecerit ex nunc prout ex tunc trina canonica monitione premissa incurri uolumus ipso facto, et si opus erit ad maiores¹⁴⁹ penas procedemus; victum uictori in expensis legitimis condampnatus, quarum extimationem, si concordet non erunt et sententie executionem ac penarum applicationem nobis reseruamus”. Acta fuerunt predicta ac lecta et puplicata¹⁵⁰ dicta sententia in supradictis loco, anno, indi[c]tione, mense, die et ponitificatus(!)¹⁵¹ et tempore, presente presbitero Cosa¹⁵² de Pago et magistro Michaelle de Regii,¹⁵³ rectore scholarum None, et pluribus aliis testibus ad hoc uocatis et rogatis. In cuius rei testimonium presentes in puplicam¹⁵⁴ per me notarium infradictum dictus iudex reddigi ius- (fol. 31^v /60/) -sit ad cautellam et sigillum eius in pendentem apponi. Et ego Egidius condam Scimonis de Ripatransis,¹⁵⁵ ex apostolica et inperiali¹⁵⁶ auctoritate iudex ordinarius et notarius puplicus,¹⁵⁷ et nunc iuratus cancellarius ciuitatis None et prefhati¹⁵⁸ domini primincerii iudicis delegati scriba adhibitus, predictis omnibus interfui et de mandato dicti domini iudicis in actis cause fideliter scripsi, et hanc sententiam rogatus scribere scripsi et in hanc puplicam¹⁵⁹ formam redegei, et meum signum tabelionatus apposui consuetum.

In margine: 136

IV. (123.)

13[6]8., 23. studenog, Šibenik

*Karta (isprava) posjeda gore rečene crkve sveto-
ga Krševana u Šibeniku, vlasništvo gore rečenog
Samostana svetih Kuzme i Damjana u Zadarskoj
biskupiji.*

(Lj 209-211; CD XIV, 169-171)

(fol. 31^v /60/) *Carta possessionis supra dicte
ecclesie sancti Grisogoni situate in Scibenico, perti-
nentium monasterii*¹⁶⁰ *supra dicti sanctorum Cosme
et Damiani Iadrensis diocesis.* In Christi nomine
amen. Anno a natiuitate eiusdem millesimo tre-
centesimo¹⁶¹ [sexagesimo]¹⁶² octauo, indictione
sexta, die uigessimo¹⁶³ tercio mensis nouembris,
pontificatus sanctissimi in Christo patris et¹⁶⁴
domini domini Vrbanus diuina prouidentia pape
quinti, anno septimo. In presentia mei nota-
rii et testium infrascriptorum ad hoc specialiter
uocatorum et rogatorum. Temporibus equidem
reuerendi in Christo patris et domini domini
Mathei, dei gratia episcopi Scibenicensi[s].¹⁶⁵
Cum dudum fuisset lata quedam sententia su-
per iure posesorio¹⁶⁶ intentato nomine reuerendi
in Christo patris et domini domini fratris Petri,
dei et apostolice sedis gratia abbatis monasterii
sanctorum Cosme et Damiani Iadrensis diocesis
et dicti sui monasterii, per uenerabilem uirum
dominum presbiterum Andream, priminçerium¹⁶⁷
Nonensem, uigore delegationis facte sibi
super hoc¹⁶⁸ per reuerendissimum in Christo
patrem et dominum dominum Andruinum, mi-
seratione diuina titulli¹⁶⁹ sancti Marcelli pres-
biterum cardinalem, tunc apostolice sedis legatum
in partibus Lombardie, contra reuerendum in
Christo patrem et dominum dominum fratrem
Nicolaum, abbatem sancti Nicolay de Scibenico,
propter quamdam¹⁷⁰ spoliationem factam prefato
domino abbati sanctorum Cosme et Damiani et
sui dicti monasterii per dictum dominum abba-
tem Nicolaum de una ecclesia seu capella sancti
Grisogoni sita in ciuitate Scibenici et eius iuribus,
cuius quidem ecclesie sancti Grisogoni possessi-
onem ipse dominus abbas sanctorum Cosme et

Damiani et suum monasterium ac predecessores
sui possederunt et tenuerunt per se uel per alios
eorum nomine et dicti monasterii a tempore, cu-
ius non extat memoria, ut constitit dicto domino
priminzerio(!)¹⁷¹ et iudici delegato per dominum
legatum legitimis documentis et claris inditiis ac
probat[is]¹⁷² omnibus, quarum probationum uir-
tute et iure dictus dominus iudex motum animi
sui conformans post ipsarum receptionem seru-
ato ordine iuris, qui (fol. 32^r /61/) (qui) in talibus
processibus est seruandus, prout debuit et tene-
batur, comunicatoque consilio sapientum, protu-
lit diffinitiuam sententiam super possessionem¹⁷³
dicte ecclesie sancti Grisogoni et suorum iurium
ac ad ipsam spectantium uel pertinentium pro di-
cto abbate sanctorum Cosme et Damiani et sui
monasterii, adiudicando dictam ecclesiam sibi et
suo monasterio cum iuribus et pertinentiis suis,
sicut uero possessori¹⁷⁴ et legitimo domino, non
obstante absentia¹⁷⁵ dicti abbatis sancti Nicolai,
qui legitime citatus ad audiendam dictam senten-
tiam non comparuit, set contumaciter se absen-
tauit. Et decreuit ipse iudex predictam sententiam
et eius uigore dictum dominum abbatem sancto-
rum Cosme et Damiani et eius monasterium re-
stituendum fore in possessionem¹⁷⁶ dicte ecclesie
sancti Grisogoni, qua fuerat spoliatus per dictum
abbatem sancti Nicolai, quem ipse iudex auctori-
tate, qua in hac parte fungebatur uigore manda-
ti dicti domini legati [¹⁷⁷] et dicto abbati sancti
Nicolai perpetuum silentium imposuit, inhibendo
sibi sub pena excommunicationis, ne ulterius pre-
sumat in aliquo molestiam aliquam inferre dicto
abbati sanctorum Cosme et Damiani uel suo mo-
nasterio super possessionem dicte ecclesie sancti
Grisogoni et suorum iurium, que si fecerit ipse
uel quicumque alius eo ipso sententiam excom-
municationis incurrat. Cominatus etiam est ulterius
penas grauiore contrafacientibus, ut hec et alia
seriosius continentur in quadam sententia lata
per dictum dominum priminçerium¹⁷⁸ [et] iudi-
cem¹⁷⁹ delegatum in ciuitate None in millesimo
trecentesimo LXVII,¹⁸⁰ indictione V, die XXVIII
mensis iunii, tempore supra nominati domini
nostri pape. Vnde ipsius sententie uigore et au-

ctoritate functus ser Martinus condam Boschi de Iadra, ut procurator et procuratorio nomine dicti domini fratris Petri, abbatis sanctorum Cosme et Damiani et sui conuentus, ut constat puplico¹⁸¹ documento scripto manu presbiteri Helie, canonici Spalatensis, notarii iurati Iadre in millesimo CCCLXVIII,¹⁸² indictione VI, die XXIII mensis septembris, dicta die accessit ad dictam ecclesiam sancti Grisogoni cum multa comitiua clericorum capitulli Scibenicensis,¹⁸³ qui in hoc pro iusticia fauorem sibi ex[h]ibuerunt¹⁸⁴ et presentiam corporalem, et fuerunt isti uidelicet dominus Radoslauus, archidiaconus Scibenicensis, dominus primnicerius¹⁸⁵ Vulchixa condam Dragani, Laurentius condam Gregorii, Vuladicha condam Çuitani,¹⁸⁶ Radoslauus condam Cipriani, Tiscus condam Bogdani, Nicolaus condam Stephani, Daniel condam Michaelae, Nicolaus condam Bolemiri, Stoyanus condam Luce et Iohannes condam Stanci et in dicte ecclesie possessionem intrauit (fol. 32^v /62/) et eius iurium ac ipsam possessionem aprehendit, primo

clausis ipsius ecclesie ianuis et demum apertis intrando et capiendo ipsius ecclesie tenutam et possessionem corporalem propriis manibus per cornu altaris et per pannum eiusdem, pulsatis campanis et cantando »Te Deum laudamus« iuxta morem. Et de hiis omnibus rogauit me notarium infranominatum, ut supra aprehensione, acceptione et tenuta corporali dicte possessionis¹⁸⁷ dicte ecclesie facte per ipsum procuratorem nomine dicti domini abbatis sanctorum Cosme et Damiani et dicti sui monasterii facere deberem puplicum instrumentum. Acta fuerunt hec Scibenici, in ecclesia sancti Grisogoni, presentibus presbitero Hranothe¹⁸⁸ condam Tolini, magistro Marino filio Stoyani pictoris et Michaelae condam Nicolay de Scibenico et aliis quampluribus testibus ad premissa uocatis per iterum et rogatis. Et ego presbiter Iohannes condam Georgii de Scibenico, imperiali auctoritate iuratus notarius puplicus,¹⁸⁹ premissis omnibus et singulis presens fui et in hanc puplicam formam redey(!), meoque signo ac nomine roborauit rogatus.

In margine: 1308.; in talibus.

Prilog II.

Popis isprava (pergamena) iz arhivskog fonda *Spisi Samostana Sv. Kuzme i Damjana* u Državnom arhivu u Zadru (sign. HR-DAZD-0337) do konca 14. stoljeća koje se odnose na Šibenik

Br. 22. – 1200. Herceg Andrija daruje zemlju crkve sv. Krševana u Šibeniku koja se zove Dub Samostanu sv. Kuzme i Damjana.

Izvornik.

LP ff. 24^v (46) – 25^r (47); F IV, 8; K IV, 592; CD F II, 375; J KS I, 38; Lj 198; A 31-32; Fo. 93; R KS 4. XV; U 151-152; CD II, 357.

Br. 23. – 1200. Herceg Andrija daruje zemlju crkve sv. Krševana u Šibeniku koja se zove Dub Samostanu sv. Kuzme i Damjana.

Prijepis od 17. studenog 1366. po nalogu rogovskog opata Petra Zadranina (usp. CD XIII, 585-586).

Br. 80. – 1366., 27. srpnja, Avignon. Od pape

imenovani sudac Hugo Fabri u sporu između Rogovske opatije i benediktinskog Samostana sv. Nikole u Šibeniku i šibenske općine poziva obje strane na sud.

Izvornik.

CD XIII, 548-551.

Br. 83. – 1367., 29. lipnja, Nin. Presuda o crkvi sv. Krševana s njezinim pripadnostima smještenoj unutar zidina Šibenika u korist Samostana sv. Kuzme i Damjana.

Izvornik.

Usp. **br. 84.**

LP ff. 29^v (56) – 31^v (60); Lj 206-209; CD XIV, 46-50.

Br. 84. – 1367., 29. lipnja, Nin. Presuda o crkvi sv. Krševana s njezinim pripadnostima smještenoj unutar zidina Šibenika u korist Samostana sv. Kuzme i Damjana.
Prijepis iz 1378. god.
Usp. **br. 83.**

Br. 87. – 1368., 23. studenog, Šibenik. Karta (isprava) posjeda crkve sv. Krševana u Šibeniku, vlasništvo Samostana sv. Kuzme i Damjana.
Prijepis splitskog kanonika i notara Ilije (1365. – 1379.).
LP ff. 31^v (60) – 32^v (62); Lj 209-211; CD XIV, 169-171.

Br. 120. – 1382., 29. listopada, Budim. Ostro-

gonski kardinal Dimitrije temeljem sadržaja bule pape Urbana VI. od 23. lipnja 1382. godine nalaže opatima Samostana sv. Krševana u Zadru i sv. Nikole u Šibeniku da mu odrede prikladnu osobu za opata Samostana sv. Kuzme i Damjana.

Izvornik.

CD XVI, 324-326. i CD XVI, 291-292. (bula pape Urbana VI. od 23. lipnja 1382.)

Br. 124. – 1387., 14. studenog, Šibenik. Lucija, žena Mihovila Dminšića iz Šibenika prodaje dio kuće u Zadru (u predjelu Babe) Juri Radilčiću iz Šibenika, a sada stanovniku Zadra.
Izvornik.

CD XVII, 99-100.

Korištena sigla u Prilogu I. i Prilogu II.:

A = ALAČEVIĆ, Giuseppe:

»Il Monastero e la Chiesa dei Ss. Cosma e Damiano sull' isola di Pasmanno« [V.], *Bullettino di archeologia e storia dalmata*, sv. 14, Split, 1891., str. 28-32.

CD = *Codex diplomaticus*:

(II) *Diplomatički zbornik Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije – Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae*, sv. II. (listine XII. vijeka, 1101. – 1200.), sabrao i uredio Tadija SMIČIKLAS, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 1904.

(VII) *Diplomatički zbornik Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije – Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae*, sv. VII. (listine godina 1290. – 1300.), sabrao i uredio Tadija SMIČIKLAS, indeks složio Emilij LASZOWSKI, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 1909.

(XIII) *Diplomatički zbornik Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije – Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et*

Slavoniae, sv. XIII. (listine godina 1360. – 1366.), sabrao Tadija SMIČIKLAS, uredili Marko KOSTRENČIĆ i Emilije LA-SZOWSKI, sumarij i indekse sastavio Marko KOSTRENČIĆ, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 1915.

(XIV) *Diplomatički zbornik Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije – Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae*, sv. XIV. (listine godina 1367. – 1373.), sabrao Tadija SMIČIKLAS, uredio, sumarij i indekse sastavio Marko KOSTRENČIĆ, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 1916.

(XVI) *Diplomatički zbornik Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije – Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae*, sv. XVI. (listine godina 1379. – 1385.), sabrao Tadija SMIČIKLAS, uredio Marko KOSTRENČIĆ, dopunili, sumarij i indekse izradili Jakov STIPIŠIĆ i Miljen ŠAMŠALOVIĆ, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 1976.

(XVII) *Diplomatički zbornik Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije – Codex di-*

plomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae, sv. XVII. (listine godina 1386. – 1394.), sabrao Tadija SMIČIKLAS, uredio Stjepan GUNJAČA, dopunio, sumarij i indekse izradio Jakov STIPIŠIĆ, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 1981.

CD F = *Codex diplomaticus Hungariae*, ur. FEJÉR: (I–XI) *Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis*, tom. I–XI., ur. György FEJÉR, Budim, 1829. – 1844. (CD ROM)

F = FARLATI, Daniele:
(IV) 1769. *Illyrici sacri tomus quartus: Ecclesiae suffraganae metropolis Spalatensis, Venecija: Apud Sebastianum Coleti, MDCCLXIX.*

Fo. = FOSCO, Antonio Giuseppe
Folium dioecesanum: organon Curiae Episcopalis Sibenicensis, god. XI, br. 11, studeni 1892., str. 93.

J KS = *Jura*, ur. KUKULJEVIĆ SAKCINSKI:
(I) *Jura regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae. Pars I: Privilegia & libertates regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae, ur. Joannes KUKULJEVIĆ alias BASSANIDE SACCHI*, Zagreb: Velocibus Typis dris. Ljudevit Gaj, 1862.

K = KATONA, Stephanus:
(IV) 1781. *Historia critica regum Hungariae*

stirpis Arpadianae. Tomulus IV.: complectens res gestas Stephani III., Ladislai II., Stephani IV., Belae III., Emerici, Ladislai III., ex fide domesticorum et exterorum scriptorum concinnata a Stephano KATONA, Posonii et Cassoviae: Sum[p]tibus Ioannis Michaelis Landerer, MDCCLXXXI.

LP = *Libellus Policorion*:
Državni arhiv u Zadru (DAZD), Spisi samostana sv. Kuzme i Damjana (sign. HR-DAZD-0337), kut. 1. *Libellus Policorion*.

Lj = LJUBIĆ, *Libellus Policorion*:
LJUBIĆ, Šime (prir.), »*Libellus Policorion, qui Tipicus vocatur*«, *Starine JAZU*, knj. 23, Zagreb, 1890., str. 154–243.

R KS = *Regesta*, ed. KUKULJEVIĆ SAKCINSKI:
Regesta documentorum Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae saeculi XIII, collegit et digessit Ivan KUKULJEVIĆ de SACCIS., Zagreb: Typis Officinae Societatis typographica, 1896.

Napomena: *Opus posthumum*. Pretiskano iz *Starina JAZU XXI., XXII., XXIII., XXIV., XXVI., XXVII. i XXVIII.*

U = INCHIOSTRI, Ugo:
»*Documenti inediti e noterelle per servire alla storia patria*«, *Il Nuovo Cronista di Sebenico. Annuario*, god. IV, Trst, 1896., str. 150–153.

Bilješke

* Ovaj je rad sufinancirala *Hrvatska zaklada za znanost* projektom »Izvori, pomagala i studije za hrvatsku povijest od srednjeg vijeka do kraja dugog 19. stoljeća« (IP-2014-09-6547). Rad se zasniva na istraživanjima iznesenim u: Tomislav GALOVIĆ, *Libellus Policorion. Rogovski kartular (diplomatičko-povijesna analiza)*, sv. I. [rasprava], (doktorska disertacija), Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb, 2010., str. 309–313. te na istoimenom referatu koji je autor održao na Međunarodnom znanstvenom skupu *950 godina od prvoga spomena Šibenika*. International Scientific Congress *950 Years from the First Mention of the City of Šibenik*,

Gradska vijećnica, Šibenik, 27. IX. 2016. / City Council, Šibenik, 27 September 2016, u organizaciji Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti – Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU (Zagreb), Grada Šibenika i Muzeja grada Šibenika. Autor se ovom prilikom još jednom zahvaljuje organizatorima na pozivu i suradnji.

1 Frano DUJMOVIĆ, »Urbanistički razvoj šibenske luke«, *Pomorski zbornik. Povodom 20-godišnjice dana mornarice i pomorstva Jugoslavije 1942 – 1962*, knj. II, (ur. Grga NOVAK i Vjekoslav MAŠTROVIĆ), Zagreb, 1962., str. 1439–1451.

- 2 *Diplomatički zbornik Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije. Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae* (dalje: CD), sv. I. (listine godina 743. – 1100.), (ur. Marko KOSTREŃIĆ, sakupili i obradili Jakov STIPIŠIĆ i Miljen ŠAMŠALOVIĆ), Zagreb, 1967., str. 101.
- 3 CD, sv. I., str. 102.
- 4 Usp. podrobnu analizu: Danko ZELIĆ, *Postanak i urbani razvoj Šibenika u srednjem vijeku*, (doktorska disertacija), Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb, 1999.
- 5 Josip KOLANOVIĆ, *Šibenik u kasnome srednjem vijeku*, Zagreb, 1995., str. 25–28.
- 6 Usp. Tomislav PAVIČIĆ, *Šibenik u vrijeme osnivanja Biskupije*, (Povremene izložbe Muzeja grada Šibenika, 374. povremena izložba), Šibenik, 2010.; *Na slavu Božju. 700 godina Šibenske biskupije*, ([izložba i katalog] Županijski muzej, Šibenik, 22. 9. 1998. – 31. 3. 1999.), tekst kataloga: Ksenija KALAUZ, Željko KRŃEVIĆ, Gojko LAMBAŠA, Tomislav PAVIČIĆ, Županijski muzej, Šibenik, 1998.
- 7 Tomislav GALOVIĆ, »Šibenski statut. *Volumen statutorum legum, et reformationum civitatis Sibenici*«, *Suzbijanje korupcije u Hrvatskoj u srednjem vijeku II*, (ur. Zorislav Antun PETROVIĆ i Nina OŽEGOVIĆ), Zagreb, 2016., str. 79–89.
- 8 Damir KARBIĆ, Marija KARBIĆ, *The Laws and Customs of Medieval Croatia and Slavonia. A Guide to the Extant Sources*, London, 2013., str. 19.
- 9 Usp. *Knjiga statuta, zakona i reformacija grada Šibenika s popisom poglavlja*, (prev. Zlatko HERKOV, uvodna riječ / Introduction. Slavo GRUBIŠIĆ), Šibenik, 1982. Prijevod djela: *Volumen statutorum legum, et reformationum civitatis Sibenici* i faksimilni pretisak izdanja iz 1608. godine + Zlatko HERKOV: O Šibenskom statutu; Gradska uprava i njeni organi; Stare šibenske mjere; Novac i njegova vrijednost u Šibeniku; *Indices et glossarium digessit* Zlatko HERKOV, str. 349–449; Slavo GRUBIŠIĆ, Šibenik, str. 453–460.
- 10 Usp. Petar SKOK, »Prilozi k ispitivaću srpsko-hrvatskih imena mjesta«, *Rad JAZU*, knj. 224/98, Zagreb 1921., str. 113.
- 11 Državni arhiv u Zadru (DAZD), fond Spisi samostana sv. Kuzme i Damjana (sign. HR-DAZD-0337), kut. 1. *Libellus Policorion*, f. 24^v (46). Usp. i Ugo INCHIOSTRI, »Documenti inediti e noterelle per servire alla storia patria«, *Il Nuovo Cronista di Sebenico. Annuario*, god. IV, Trst, 1896., str. 150–153.
- 12 Slavo GRUBIŠIĆ, *Šibenik kroz stoljeća*, Šibenik, 1974., str. 16–17.
- 13 J. Barbarić krivo tumači posjedovne odnose glede crkve sv. Krševana pa piše da: »Andrija, herceg ili veliki ban hrvatski, daruje zemlju samostana svetoga Krševana zvanu Dub, a koja se nalazi u selu Šibeniku, samostanu svetih Kuzme i Damjana na Pašmanu«, (Josip BARBARIĆ, »Šibenik, Šibenska biskupija, šibenski biskupi«, *Sedam stoljeća Šibenske biskupije. Zbornik radova sa znanstvenog skupa Šibenska biskupija od 1298. do 1998.*, Šibenik, 22. do 26. rujna 1998., (ur. Vilijam LAKIĆ), Šibenik, 2001., str. 84). Međutim, ne radi se o zemlji Samostana sv. Krševana (takva u Šibeniku nema, a na zadarski je teško i pomišljaj-
- ti), već o zemlji šibenske crkve sv. Krševana koju su još kao kapelu Šibenčani ustupili rogovskim benediktincima.
- 14 Usp. i Ivan LUČIĆ-LUCIUS (Joannes LUCIUS), *Povijesna svjedočanstva o Trogiru* [I.], (prev. i ur. Jakov STIPIŠIĆ, suradnik Miroslav KURELAC), Čakavski sabor (Splitski književni krug. Pisci XVII. i XVIII. stoljeća, knj. 2, sv. 1), Split, 1979., str. 129. / Naslov izvornika: *Memorie istoriche di Tragurio ora detto Traù*, In Venecija, 1673./; Frano DUJMOVIĆ, »Postanak i razvoj Šibenika od 1066. do 1409. godine«, *Šibenik. Spomen zbornik o 900. obljetnici*, (ur. Slavo GRUBIŠIĆ), Šibenik, 1976., str. 85.
- 15 Petar KAER, *Povjestne crte grada Šibenika i njegove okoliće* (Dio drugi: Od krunisanja kralja Kolomana do predaje Šibenika Mletačkoj Republici), Šibenik [1912./1913.?, str. 46–47. Izvorni latinski tekst ove isprave donosimo prema samostanskom kartularu *Libellus Policorion* u *Prilogu I.* ovoga rada.
- 16 Usp. Judit GÁL, »The Social Context of Hungarian Royal Grants to the Church in Dalmatia (1102–1301)«, *Annual of Medieval Studies at Central European University*, sv. 21, Budimpešta, 2015., str. 49–50., 62; Judit GÁL, »Ugarski horizonti u povijesti Crkve u Dalmaciji: analiza kraljevskih darovnica Crkvi«, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*, sv. 33, Zagreb, 2015., str. 4–6., 19.
- 17 Ivan OSTOJIĆ, *Benediktinci u Hrvatskoj i ostalim našim krajevima. Sv. II: Benediktinci u Dalmaciji – Benedictini in Croatia et regionibus finitimis. Vol. II: Benedictini in Dalmatia*, Split, 1964., str. 246. / Sl. 358. Samostani u Šibeniku; Danko ZELIĆ, »Templarski castrum u Šibeniku«, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, sv. 23, Zagreb, 1999., str. 37. Usp. *Šibenik u 13. stoljeću – položaj vjerskih zdanja, sustav glavnih komunikacija i fortifikacije*, Danko ZELIĆ, »Šibenske crkve, postanak grada i utemeljenje Šibenske biskupije«, *Sedam stoljeća Šibenske biskupije. Zbornik radova sa znanstvenog skupa Šibenska biskupija od 1298. do 1998.*, Šibenik, 22. do 26. rujna 1998., (ur. Vilijam LAKIĆ), Šibenik, 2001., str. 803. Na ovom mjestu srdačno zahvaljujemo kolegi Danku Zeliću na ustupljenom prilogu koji ovdje objavljujemo kao sl. 1. Šibenik u 13. stoljeću.
- 18 I. OSTOJIĆ, *Benediktinci u Hrvatskoj i ostalim našim krajevima II*, str. 249.
- 19 Anđelko BADURINA, *Hagiotopografija Hrvatske*, Zagreb, 2006. (CD ROM), s. v.; Krsto STOŠIĆ, *Sela šibenskoga kotara*, Šibenik, 1941., str. 12; I. OSTOJIĆ, *Benediktinci u Hrvatskoj i ostalim našim krajevima II*, str. 221., 245., 249. Usp. i D. ZELIĆ, »Templarski castrum u Šibeniku«, str. 37., bilj. 33.
- 20 A. BADURINA, *Hagiotopografija Hrvatske*, s. v.
- 21 Usp. Josip KOLANOVIĆ, »Benediktinci na Pašmanu, Otok Pašman kroz vjekove i danas (Pašmanski zbornik). Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog u Zadru 2–4. prosinca 1981., (ur. Vjekoslav ČOSIĆ), Zadar, 1987., str. 102.
- 22 DAZD, Spisi samostana sv. Kuzme i Damjana, kut. 1, *Libellus Policorion*, f. 25^r (47).
- 23 Usp. D. ZELIĆ, »Templarski castrum u Šibeniku«, str. 34.
- 24 U konkretnom slučaju upravo i onog zabilježenog u

- DAZD, Spisi Samostana sv. Kuzme i Damjana, kut. 1, *Libellus Policorion*, ff. 24^v (46) – 25^r (47).
- 25 Usp. i Pietro Doimo MAUPAS, *Prospetto cronologico della storia della Dalmazia con riguardo alle provincie slave contermini*, Zadar, 1863., str. 106., s. v. 1125; Petar Dujam MAUPAS, *Prospetto cronologico della storia della Dalmazia con riguardo alle provincie slave contermini* (seconda edizione notevolmente accresciuta), Zadar, 1878., str. 124–125., s. v. 1125.
- 26 I. LUCIĆ-LUCIUS, *Povijesna svjedočanstva o Trogiru* [L.], str. 136. Usp. i Angelico ALACEVICH, *Pagine della storia di Sebenico pubblicate per l'inaugurazione del circolo degli ufficiali*, Šibenik, 1920., str. 162.
- 27 Ovakvu tvrdnju prihvaća i I. Ostojić (*Benediktinci u Hrvatskoj i ostalim našim krajevima* II, str. 245).
- 28 Međutim, u svojoj rukopisnoj povijesti »Šibenskih crkava«, prije objave knjige *Sela šibenskoga kotara*, Stošić je ipak bio pristao uz ovakvo tumačenje. Muzej grada Šibenika, Šibenik, Rukopisna ostavština don Krste Stošića, b) *Šibenske crkve*, X. Crkva sv. Grisogona ili Antuna Opata, str. 1: »Jedan dio jadrnih žitelja iz Biograda preseli se uz gradske zidine u Šibenik, ali s izvanje strane, blizu crkve sv. Grisogona, koju su šiben(ski) građani podigli negdje od g. 1124. do 1200. Tom su se crkvom služili biogradski bjegunci i njihovi benediktinci, a kasnije i drugi stranci (...). Vjerojatno, da su isti benediktinci ustanovili svoj samostan sv. Nikole pred šiben(skim) kanalom (/o/vako misli Kaer i Fosco), jer su oni najranije iskazali svoje pravo na crkvu sv. Grisogona. Crkva se i g. 1293. navodi da je izvan zidina grada. Ali su se onuda podigle nove zidine između g. 1297. i 1300. pa se u g. 1363. spominje, da je sv. Grisogon unutar grad(skih) zidina.«
- 29 K. STOŠIĆ, *Sela šibenskoga kotara*, str. 12. Usp. i P. KAER, *Povijestne crte grada Šibenika i njegove okolice* I, str. 19–22.
- 30 Usp. i Zvezdan STRIKA, »Samostan sv. Ivana Evanđelista u Biogradu od utemeljenja do 1125. godine. Povodom 950. godišnjice njegova prvog spomena«, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, sv. 52, Zagreb – Zadar, 2010., str. 149., 162., 167.
- 31 DAZD, Spisi samostana sv. Kuzme i Damjana, kut. 1, *Libellus Policorion*, f. 31^r (59): *promulgamus sententiam profferentes in hiis scriptis dictum dominum fratrem Petrum, abbatem monasterii sanctorum Cosme et Damiani de Monte ordinis sancti Benedicti Iadrensis diocesis et eius monasterium seu eius procuratorem ipsorum nomine restituendos fore in possessionem dicte ecclesie sancti Grisogoni cum suis pertinentiis et ipsius fructus sibi restituendos per ipsum fratrem Nicolaum abbatem uel allium suo nomine preceptos seu percipi potuerunt.*
- 32 CD, sv. XIII. (listine godina 1360. – 1366.), (sabrao Tadija SMIČIKLAS, uredili Marko KOSTRENČIĆ i Emilije LASZOWSKI, sumarij i indekse sastavio Marko KOSTRENČIĆ), Zagreb, 1915., str. 548–551.
- 33 DAZD, Spisi samostana sv. Kuzme i Damjana, kut. 1, *Libellus Policorion*, ff. 29^v (56) – 31^v (60).
- 34 CD, sv. XIII, str. 548: *Petrus, abbas monasterii sanctorum Cosme et Damiani Iadrensis diocesis, ordinis sancti Benedicti, quod licet quedam capella sancti Grisogoni sita in ciuitate Sibenicensi cum iuribus et pertinentiis suis pertinuerit et pertineat ad dictum monasterium et ad abbates, qui fuerunt pro tempore et ipsi fuerunt in possessione pacifica eiusdem, tamen comune dicte ciuitatis Sibenicensis et quidam frater Nicolaus, abbas monasterii sancti Nicolai Sibenicensis, ordinis sancti Benedicti, dictam capellam et bona ipsius occupauerunt et occupant, sic dictum dominum abbatem ac monasterium sanctorum Cosme et Damiani nequiter spoliando.*
- 35 CD, sv. XIII, str. 548.
- 36 DAZD, Spisi samostana sv. Kuzme i Damjana, kut. 1, *Libellus Policorion*, ff. 31^v (60) – 32^v (62).
- 37 Luka JELIĆ, »Povjesno-topografske crtice o biogradskom primorju«, *Vjesnik Hrvatskoga arheološkoga društva*, sv. 3/1898, Zagreb, 1899., str. 80. /br. 156/.
- 38 O ovoj je crkvi ukratko pisao i Antonio Giuseppe Fosco (1826. – 1894.), šibenski biskup i povjesničar, u *Folium dioecesanum. Organon Curiae Episcopalis Sibenicensis*, god. XI, br. 11, studeni 1892., str. 93.
- 39 Muzej grada Šibenika, Šibenik, Rukopisna ostavština don Krste Stošića, b) *Šibenske crkve*, X. Crkva sv. Grisogona ili Antuna Opata – Prilog: Rukopis don Petra Kaera, *La Chiesa di s. Grisogono i Nobili Dragoević-Radetnić e le Terziarie di s. Domenico a Sebenico*, str. 1–32; *Memorie di Sebenico nella Storia delle sue Chiese*. S. Grisogono, Fasc. II., str. 1–16.
- 40 Muzej grada Šibenika, Šibenik, Rukopisna ostavština don Krste Stošića, b) *Šibenske crkve*, X. Crkva sv. Grisogona ili Antuna Opata, str. 1–14. Usp. i Stanko BAČIĆ, *Don Krsto Stošić (1884. – 1944.)*. *Bibliografija i rukopisna ostavština / Tiskani radovi i radnje ostale u rukopisima*, Šibenik, 1995., str. 67.
- 41 Na mjestima koje označavamo (...) većinom se nalaze navodi iz literature (i izvora) koju je koristio don Krsto Stošić prilikom pisanja, a što samom tekstu daje relativnu pouzdanost, tj. mogućnost provjere svih navoda.
- 42 Usp. T. GALOVIĆ, *Libellus Policorion. Rogovski kartular*, str. 173–175., 185–193.
- 43 Cf. CD II, 357: † In
- 44 Cf. CD II, 357: Andrea(s)
- 45 Cf. CD II, 357: Crowacie
- 46 Lj 198: inperpetuum
- 47 Cf. CD II, 357: pia
- 48 Lj 198: de uocacione || Cf. CD II, 357: devocione
- 49 Lj 198: sanserit
- 50 Cf. CD II, 357: quidquid
- 51 Cf. CD II, 357: Sibinig
- 52 Lj 198: eorumdem || Cf. CD II, 357: eorumdem
- 53 Lj 198: homore || Cf. CD II, 357: onore
- 54 Lj 198: impensione || Cf. CD II, 357: impressione
- 55 Lj 198: cancellarii
- 56 Lj 198: que
- 57 Cf. CD II, 357: peribent
- 58 Cf. CD II, 357: Spaletinus
- 59 Cf. CD II, 357: Tinniensis
- 60 Lj 198: Ginardus || Cf. CD II, 357: Rinardus
- 61 Cf. CD II, 357: Dodomerus
- 62 Lj 199: ducentesimo || CD VII, 281: ducentesimo
- 63 Lj 199: ad uocem || CD VII, 281: ad vocem
- 64 CD VII, 281: ad
- 65 CD VII, 282: ecclesia
- 66 Cf. Lj 199 || CD VII, 282.
- 67 Lj 199: impetere
- 68 Lj 199: propter || CD VII, 282: Eapropter

- 69 CD VII, 282: et esse
70 Lj 206: pertinens monasterio
71 Cf. CD XIV, 46: vigesimo
72 Cf. CD XIV, 46: Ungarie
73 Cf. CD XIV, 46: possessionaria
74 Lj 206: uenerabilem || Cf. CD XIV, 46: venerabilem
75 Cf. CD XIV, 46: Philipum
76 Cf. CD XIV, 46: trecentesimo sexagesimo
77 Lj 206: super dictis || Cf. CD XIV, 46: supradictis
78 Cf. CD XIV, 46: pontificatu
79 Lj 206: imperiali || Cf. CD XIV, 46: imperiali
80 Cf. CD XIV, 47: procuratorio
81 Lj 206: sindicario || Cf. CD XIV, 47: sindicario
82 Cf. CD XIV, 47: venerabile
83 Cf. CD XIV, 47: nonnullis
84 Lj 206: aliis || Cf. CD XIV, 47: aliis
85 Cf. CD XIV, 47: legatis
86 Cf. CD XIV, 47: et
87 Lj 206: registratis || Cf. CD XIV, 47: registratis
88 Cf. CD XIV, 47: legiptimum [!]
89 Cf. CD XIV, 47: publico
90 Lj 206: Potebat || Cf. CD XIV, 47: Petebat
91 Cf. CD XIV, 47: possessionem
92 Cf. CD XIV, 47: possessionem
93 Cf. CD XIV, 47: eundem
94 Cf. CD XIV, 47: esse
95 Lj 207: litteras || Cf. CD XIV, 47: litteras
96 Lj 207: et ex perhemptorie
97 Lj 207: litteris || Cf. CD XIV, 47: literis
98 Cf. CD XIV, 47: continentur
99 Cf. CD XIV, 47: nonnullos
100 Lj 207: iudicarios || Cf. CD XIV, 47: iudicarios
101 Cf. CD XIV, 47: bez in
102 Lj 207: iudicii || Cf. CD XIV, 47: iudicii
103 Cf. CD XIV, 47: iam
104 Cf. CD XIV, 47: Philippi
105 Cf. CD XIV, 48: Philippo
106 Lj 207: litteris || Cf. CD XIV, 48: litteris
107 Lj 207: registratis || Cf. CD XIV, 48: registratis
108 Lj 207: examinandi || Cf. CD XIV, 48: examinandi
109 Lj 207: citando || Cf. CD XIV, 48: citando
110 Lj 207: litteris || Cf. CD XIV, 48: litteris
111 Cf. CD XIV, 48: continentur
112 Lj 207: nun. || Cf. CD XIV, 48: nuntius
113 Cf. CD XIV, 48: rediens
114 Lj 207: adimpleuisse || Cf. CD XIV, 48: adimpleuisse
115 Cf. CD XIV, 48: legiptimis [!]
116 Cf. CD XIV, 48: bez et
117 Lj 208: nuntius || Cf. CD XIV, 48: nuntius
118 Cf. CD XIV, 48: publicum
119 Lj 208: iudicio
120 Cf. CD XIV, 48: eundem
121 Cf. CD XIV, 48: iam
122 Cf. CD XIV, 48: procuratoria
123 Lj 208: iudicarium || Cf. CD XIV, 48: iudicarium
124 Cf. CD XIV, 48: Asselli
125 Lj 208: primicerius || Cf. CD XIV, 49: primicerius
126 Lj 208: impositum || Cf. CD XIV, 49: impositum
127 Cf. CD XIV, 49: premediatis
128 Cf. CD XIV, 49: communicatoque
129 Cf. CD XIV, 49: iudicarium
130 Cf. CD XIV, 49: procurates
131 Lj 208: imspectis || Cf. CD XIV, 49: inspectis
132 Cf. CD XIV, 49: publicatione
133 Lj 208: contumaciam || Cf. CD XIV, 49: contumacia
134 Lj 208: exstitit || Cf. CD XIV, 49: exstitit
135 Lj 208: archidiaconum || Cf. CD XIV, 49: archidiaconum
136 Cf. CD XIV, 49: iam
137 Cf. CD XIV, 49: ducatum(!)
138 Cf. CD XIV, 49: in possessionem(!)
139 Lj 208: possedissee || Cf. CD XIV, 49: possedissee
140 Cf. CD XIV, 49: ad memoria(!)
141 Lj 208: bez uirginis
142 Lj 208: et
143 Cf. CD XIV, 49: Asselli
144 Cf. CD XIV, 49: Philipo
145 Lj 209: possessionem || Cf. CD XIV, 49: possessionem
146 Cf. CD XIV, 49: de supradicta possessione
147 Lj 209: imponentes || Cf. CD XIV, 49: imponentes
148 Cf. CD XIV, 49: excommunicationis
149 Cf. CD XIV, 50: maiores
150 Cf. CD XIV, 50: publicata
151 Cf. CD XIV, 50: ponitificatu
152 Cf. CD XIV, 50: Coxa
153 Cf. CD XIV, 50: Regio
154 Cf. CD XIV, 50: publicam
155 Lj 209: Ripatranss. || Cf. CD XIV, 50: Ripatransis
156 Lj 209: imperiali || Cf. CD XIV, 50: imperiali
157 Cf. CD XIV, 50: publicus
158 Lj 209: prefati || Cf. CD XIV, 50: prefati
159 Cf. CD XIV, 50: publicam
160 Lj 209: monasterio
161 CD XIV, 169: trecentesimo
162 CD XIV, 169, bilj. 1. Određeno prema pontifikatu pape Urbana V.
163 Lj 209: uigesimo || CD XIV, 169: vigesimo
164 Lj 209: bez et || CD XIV, 169: bez et
165 Lj 209: Scibenicensi || CD XIV, 169: Scibenicensi[s]
166 CD XIV, 169: possessorio
167 CD XIV, 169: primicerium
168 Lj 209: hec || CD XIV, 169: hec
169 CD XIV, 169: tituli
170 CD XIV, 169: quandam
171 CD XIV, 170: priminzerio(!)
172 CD XIV, 170: probatis
173 Lj 210: possessionem || CD XIV, 170: possessionem
174 Lj 210: possessori || CD XIV, 170: possessori
175 Lj 210: absentia || CD XIV, 170: absentia
176 Lj 210: possessionem || CD XIV, 170: possessionem
177 Na ovome je mjestu prema CD XIV, 170, bilj 1. nešto od teksta izostavljeno.
178 CD XIV, 170: primicerium et
179 Lj 210: iudicem et || CD XIV, 170: iudicem et
180 Lj 210: m° IIIc. LXVII || CD XIV, 170: M.CCC. LXVII-mo
181 Lj 210: publico || CD XIV, 170: publico
182 Lj 210: M. CCC. LX. VIII || CD XIV, 170: M. CCC. LX. VIII
183 Lj 210: capituli Sibenicensis || CD XIV, 170: capituli Sibenicensis
184 Lj 210: exhibuerunt || CD XIV, 170: exhibuerunt
185 Lj 210: primicerius || CD XIV, 171: primicerius

Tomislav Galović

Šibenik in the *Libellus Policorion* Chartulary

Summary

In the town of Šibenik (*Sibenig/Scibenicus*), or rather its suburb, the Rogovo abbey – the royal monastery (*monasterium regale*) of St. John the Evangelist in Biograd (later under the name of Sts. Cosmas and Damian near Tkon on the island of Pašman) – owned the church of St. Crisogono and the land belonging to it, called Dub (oak) after the oak trees growing there at that time. The plot of land in question was donated to the monastery by *Andrea dei gracia Dalmacie, Chroacie Chulmeque dux in perpetuum*. King Andrew's deed of donation for the plot called Dub is dated with the year 1200 which in itself corresponds with the urban development of Šibenik of that time. For the church is situated in the suburb or at the foot (with regard to the keep of St. Michael), and as early as the end of the 13th and the beginning of

the 14th century we find it within the city walls. That part, at that time a town district, is called Gorica. The titular of the church of St. Crisogono was changed in the 15th century into that of St. Anthony. Based on the monastic chartulary *Libellus Policorion* containing deeds and entries on the monastic properties and rights from 1060 to 1369 and other historical sources, the paper presents new insights into the presence of the Benedictines of the Rogovo abbey in Šibenik and their properties.

Key words: Šibenik (Croatia), Benedictines, the Rogovo abbey (royal monastery of St. John the Evangelist in Biograd / later under the name of Sts. Cosmas and Damian near Tkon on the island of Pašman), monastic chartulary *Libellus Policorion*, church of St. Crisogono in Šibenik